

Försäkringsvillkor

Fondförsäkring för ålderspension PA-KFS 09 och Gamla PA-KFS

Försäkringsvillkor 546

Kommunala Företagens Samorganisation (KFS) – Svenska Kommunalarbetareförbundet/
Facket för Service och Kommunikation/Svenska Transportarbetareförbundet/
Fastighetsanställdas Förbund/Fackförbundet SKTF/Unionen/Ledarna/
Vårdförbundet/Sveriges Ingenjörer/Civilekonomerna/Förtecknade SACO-förbund/
Lärarnas Samverkansråd

Kommunala Företagens Samorganisation (KFS) – Svenska Kommunalarbetareförbundet/
Facket för Service och Kommunikation/Svenska Transportarbetareförbundet/SKTF/
Tjänstemannaförbundet HTF/Ledarna/Vårdförbundet/Civilingenjörsförbundet
Civilekonomerna/Förtecknade SACO-förbund/Lärarnas Samverkansråd

Försäkringsvillkoren gäller från och med 2025-07-01

Folksam Fondförsäkringsaktiebolag

Folksam

S10092 25-07

Innehåll

Försäkringen i korthet ... 3

Försäkringen ... 4
Försäkringsgivare ... 4
Kollektivavtalsparter ... 4
Försäkringstagare ... 4
Försäkrad ... 5
Förmånstagare ... 5
Nämnd ... 5
Valcentral ... 5

Försäkringsavtalet ... 5
Tiden för Folksams försäkringsansvar ... 6
Premie ... 6
Ändring av försäkringsvillkoren ... 6

Fondförsäkring i Folksam ... 7
Så här placerar Folksam dina premier ... 7
Entréfond för försäkringar tecknade till och med 2008-12-31 ... 7
Pensionskapital ... 8
Så här byter du fonder ... 8

Ålderspensionens utformning ... 8

Återbetalningsskyddets utformning ... 9
Ålderspension med återbetalningsskydd ... 9
Hälsoprövning ... 9
Förmånstagarförordnande ... 10
Vem är sambo? ... 10
Vad gäller om flera barn är förmånstagare? ... 10

Flytträtt ... 11
Inflytt – Flytta intjänat pensionskapital till Folksam ... 11
Utflytt – Flytta intjänat pensionskapital från Folksam ... 11
Kollektiv flytträtt ... 12

Utbetalning av pension ... 12
Så här betalas ålderspensionen ut ... 12
Förtida uttag av ålderspension ... 12
Uppskjutet uttag av ålderspension ... 13
Annan utbetalningstid för din ålderspension ... 13
Partiellt uttag av ålderspension ... 13
Ålderspension före 65 års ålder vid nedsatt arbetsförmåga ... 13
Förlänga utbetalningstid under pågående utbetalning ... 13
Uppehåll med utbetalning ... 13
Pensionsbelopp ... 14
Utbetalningstermin ... 14
Tidpunkt för utbetalning samt räntebestämmelser ... 14
Force majeure ... 14

Avgifter och skatter ... 15
Avgifter ... 15
Skatter ... 15

Övrigt ... 16
Information om försäkringen ... 16
Skydd av personuppgifter ... 16
Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism ... 17
Skaderegistrering ... 17

Om du inte är nöjd ... 17

Begreppsförklaringar ... 18

Försäkringen i korthet

Försäkringen – Fondförsäkring för ålderspension PA-KFS 09 och Gamla PA-KFS, gemensamt benämnt PA-KFS, tryggar din rätt till tjänstepension. Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att du omfattas av försäkringen.

Valcentral
Pensionsvalet är administratör och valcentral för PA-KFS.

Försäkringsgivare
Försäkringsgivare är Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-8607, i dessa försäkringsvillkor benämnt Folksam.

Försäkrad
Försäkringen grundar sig på kollektivavtal för anställd inom den kommunala bolagssektorn som omfattas av PA-KFS. Den anställde betraktas som försäkrad och benämns i dessa försäkringsvillkor i du-form.

Försäkringstagare
Din arbetsgivare är försäkringstagare och betalar premien. Du betraktas dock som försäkringstagare i fråga om:
- rätten till pension
- rätten att välja till återbetalningsskydd och förmånstagare
- rätten att ändra försäkringen
- rätten att flytta intjänat pensionskapital.

Fondförsäkring i Folksam
Din första premie placeras i Folksams Entréfond, vilken är sammansatt av fonder som är riskmässigt anpassade efter ålder. För de följande premierna kan du välja fonder inom ett bestämt fondutbud, och du avgör själv hur premien ska fördelas mellan fonderna. Du kan byta fonder för såväl framtida premier som för det intjänade pensionskapitalet. Du kan även göra fondbyte under utbetalningstiden. Om du inte väljer andra fonder, fortsätter premien att placeras i Entréfond. På folksam.se kan du läsa mer om Entréfond och de valbara fonderna.

Premie
Premien bestäms av kollektivavtalsparterna.

Storleken på eventuell kompletterande premie till PA-KFS 09 bestäms enligt överenskommelse mellan dig och din arbetsgivare.

Din arbetsgivare betalar in premien till Pensionsvalet, som vidarebefordrar den till Folksam.

Ålderspension
Försäkringen ger dig ålderspension från 65 års ålder och utbetalningen pågår livet ut, om du inte meddelar annat.

Pensionen beskattas som inkomst av tjänst och i samband med utbetalning gör Folksam avdrag för preliminär skatt.

Innan du börjar lyfta ålderspensionen kan du välja:
- att lägga till ett ekonomiskt skydd för dina efterlevande, så kallat återbetalningsskydd, se *Återbetalningsskyddets utformning*
- att flytta pensionskapitalet till en annan försäkringsgivare, som kollektivavtalsparterna godkänt, se *Flytträtt*
- att ta ut endast en del av pensionen, se *Utbetalning av pension*
- att ta ut pensionen under en begränsad tid, se *Utbetalning av pension*
- en annan pensioneringstidpunkt, se *Utbetalning av pension*.

Återbetalningsskydd
Om du har återbetalningsskydd kommer förmånstagare att få utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Återbetalningsskyddet medför att din egen ålderspension blir något lägre då du inte får ta del av arvsvinsterna, se *Begreppsförklaringar*. I vissa fall krävs godkänd hälsoprövning vid tillval av återbetalningsskydd.

Om återbetalningsskydd saknas kommer ingen utbetalning att ske vid ditt dödsfall, och försäkringen upphör.

Avgifter och skatter
För att förvalta din tjänstepension tar Folksam ut avgifter, som kollektivavtalsparterna har godkänt. Avgifterna kan ändras.

På folksam.se redovisas de aktuella avgifterna.

Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

Flytt av intjänat pensionskapital
Du kan flytta ditt intjänade pensionskapital till Folksam från annan försäkringsgivare som kollektivavtalsparterna godkänt. Du kan också flytta intjänat pensionskapital från Folksam till en annan valbar försäkringsgivare.

Följ värdeutvecklingen på Mina sidor
I det årliga pensionsbeskedet kan du se värdeutvecklingen och avgiftsuttagen i försäkringen under föregående år. Du kan också följa värdeutvecklingen på folksam.se, under Logga in – Mina sidor.

Om du inte är nöjd
Om du inte är nöjd med Folksams hantering av ditt ärende, ber vi dig kontakta oss. Vill du därefter gå vidare med ditt ärende, kan du bland annat kontakta Kundombudsmannen Folksam.

Om din fråga gäller tolkning eller tillämpning av kollektivavtalets bestämmelser kan du vända dig till den nämnd som kollektivavtalsparterna har inrättat för prövning av ärenden. Kontakta Pensionsvalet för mer information.

Kontaktuppgifter
Se folksam.se för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.
Se pensionsvalet.se för kontaktuppgifter inom Pensionsvalet.

Försäkringen

Försäkringsgivare
Försäkringsgivare är Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-8607, i dessa försäkringsvillkor benämnt Folksam. Huvudkontorets adress är Folksam, 106 60 Stockholm. För mer information om bolaget, gå in på folksam.se eller kontakta närmaste Folksamkontor.

Kollektivavtalsparter
Fondförsäkring för ålderspension PA-KFS 09 och Gamla PA-KFS är en premiebestämd tjänstepension som grundar sig på kollektivavtal. Försäkringen gäller för de som omfattas av någon av följande pensionsplaner:

- Ålderspension enligt PA-KFS 09[1)] , som är ett kollektivavtal tecknat mellan Kommunala Företagens Samorganisation (KFS) och Svenska Kommunalarbetareförbundet/Facket för Service och Kommunikation/Svenska Transportarbetareförbundet/Fastighetsanställdas Förbund/Fackförbundet SKTF/Unionen/Ledarna/Vårdförbundet/Sveriges Ingenjörer/Civilekonomerna/Förtecknade SACO-förbund/Lärarnas Samverkansråd. Parterna benämns i dessa villkor kollektivavtalsparterna.
- Kompletterande ålderspension enligt Gamla PA-KFS, som är ett kollektivavtal tecknat mellan Kommunala Företagens Samorganisation (KFS) och Svenska Kommunalarbetareförbundet/Facket för Service och Kommunikation/Svenska Transportarbetareförbundet/SKTF/Tjänstemannaförbundet HTF/Ledarna/Vårdförbundet/Civilingenjörsförbundet/Civilekonomerna/Förtecknade SACO-förbund/Lärarnas Samverkansråd. Parterna benämns i dessa villkor kollektivavtalsparterna.

I dessa försäkringsvillkor används den gemensamma benämningen PA-KFS för samtliga pensionsplaner enligt ovan. Om avvikande regler gäller för någon pensionsplan, anges detta särskilt.

Försäkringstagare
Försäkringstagare är den anställdes arbetsgivare, som betalar hela premien för försäkringen.

Försäkrad
Försäkrad är den anställde, på vars liv försäkringen gäller. Detta förhållande kvarstår även efter det att anställningen upphört.

Den försäkrade betraktas dock som försäkringstagare i fråga om rätten till pension samt i fråga om rätten att välja till/välja bort återbetalningsskydd, och vem som i så fall ska vara förmånstagare. Den försäkrade betraktas också som försäkringstagare i fråga om rätten att ändra försäkringen och att flytta intjänat pensionskapital till en annan valbar försäkringsgivare.

I dessa försäkringsvillkor benämns den försäkrade i du-form.

1) Regelverket för ålderspension enligt PA-KFS 09 omfattar även de som omfattas av branschområdet trafik (PA-KFS 09 Trafik). PA-KFS 09 Trafik är ett kollektivavtal tecknat mellan Kommunala Företagens Samorganisation (KFS) och Svenska Kommunalarbetareförbundet/Fackförbundet SKTF/Unionen/Förtecknade Saco-förbund. För mer information om PA-KFS 09 Trafik kontakta Pensionsvalet.

Förmånstagare
Om du har återbetalningsskydd, och avlider före, under utbetalning eller under uppehåll av utbetalning av ålderspension, utbetalas försäkringen i stället till din/a förmånstagare.

För återbetalningsskyddet gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som anger till vem utbetalningen ska ske vid ditt dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om du vill att utbetalning ska ske till någon annan, måste du anmäla detta genom ett skriftligt särskilt förordnande. Det är endast dina efterlevande som kan vara förmånstagare, se *Återbetalningsskyddets utformning*.

Nämnd
För varje pensionsplan har kollektivavtalsparterna träffat överenskommelse om inrättandet av en särskild nämnd, Pensionsnämnden för PA-KFS, som svarar för tolkning och tillämpning av överenskommelse för pensionsplanen. Nämndens ledamöter utses av kollektivavtalsparterna. Läs mer under *Om du inte är nöjd.*

Valcentral
Kollektivavtalsparterna har gett KPA Pensionsservice AB med bifirma Pensionsvalet PV, organisationsnummer 556569-1077, i dessa försäkringsvillkor kallat Pensionsvalet, i uppdrag att vara administratör och valcentral för PA-KFS. Pensionsvalet företräder de försäkringsgivare som kollektivavtalsparterna godkänt. Läs mer om valcentralen på pensionsvalet.se.

Försäkringsavtalet

Pensionsnämnden för PA-KFS har givit Pensionsvalet i uppdrag att för respektive arbetsgivare som omfattas av PA-KFS teckna avtal med de försäkringsgivare som vid varje tidpunkt meddelar försäkring enligt PA-KFS. Detta avtal utgör även ett försäkringsavtal.

För försäkringsavtalet gäller dessa försäkringsvillkor, Folksams försäkringstekniska regler, försäkringsavtalslagen (2005:104) och svensk lag i övrigt samt vad som anges i försäkringsbeskedet. För försäkringsavtalet gäller dessutom vid var tid gällande överenskommelser mellan kollektivavtalsparterna.

Dessa försäkringsvillkor gäller även för eventuell kompletterande premie som betalas in till försäkringen enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och dig.

För Gamla PA-KFS är överenskommelse om kompletterande premie inte möjlig.

Försäkringsavtalet grundas på de uppgifter som försäkringstagaren eller du har lämnat till Folksam. Om någon uppgift som försäkringstagaren lämnat är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges för sådant fall i försäkringsavtalslagen och i Folksams försäkringstekniska regler. Om sådan uppgift har lämnats av dig, tillämpas vad som skulle ha gällt om uppgiften hade lämnats av försäkringstagaren.

De uppgifter som lämnas till Folksam ligger till grund för försäkringsavtalet och registreras hos Folksam, läs mer under Övrigt.

Försäkringsavtalet grundas på kollektivavtal och kan inte sägas upp av Folksam.

Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att försäkringen har tecknats i Folksam.

Försäkringen får inte pantsättas, belånas, återköpas och inte heller ändras på så sätt att den upphör att vara pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen (1999:1229).

Vid byte av arbetsgivare inom samma pensionsplan får försäkringen överlåtas till den nya arbetsgivaren.

Folksam lämnar kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen (2011:1244).

Tiden för Folksams försäkringsansvar

Försäkringsavtalet träder i kraft när Folksam har mottagit uppgift från Pensionsvalet om att du omfattas av avtalet och har valt Folksam som försäkringsgivare. Försäkringsavtalet gäller till dess att utbetalningarna från försäkringen upphör eller att du flyttar ditt intjänade pensionskapital till en annan valbar försäkringsgivare, se *Flytträtt*.

Försäkringsavtalet upphör också om du avlider, och avtalet vid tidpunkten för dödsfallet
- inte innefattar återbetalningsskydd

eller
- innefattar återbetalningsskydd, men förmånstagare saknas.

Premie

Premien bestäms av kollektivavtalsparterna.

Storleken på eventuell kompletterande premie bestäms enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och dig.

För Gamla PA-KFS är överenskommelse om kompletterande premie inte möjlig.

Din arbetsgivare betalar in premien till Pensionsvalet, som vidarebefordrar den till Folksam.

Om du är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller föräldraledig enligt socialförsäkringsbalken (2010:110), kan arbetsgivaren ha rätt till premiebefrielse (avgiftsbefrielse). Premieinbetalningen upprätthålls då genom premiebefrielseförsäkringen, för vilken Folksam inte är försäkringsgivare.

Kompletterande premie inom PA-KFS 09 omfattas inte av premiebefrielseförsäkringen.

Ändring av försäkringsvillkoren

Dessa försäkringsvillkor grundar sig på vid var tid gällande kollektivavtal om PA-KFS. Försäkringsvillkoren får anpassas till framtida ändringar och tillämpningar som beslutas av kollektivavtalsparterna eller av nämnd eller annat behörigt organ som är utsett av kollektivavtalsparterna. Sådan ändring träder i kraft vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna har kommit överens om.

Under försäkringstiden kan Folksam ändra försäkringsvillkoren med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndighets föreskrift eller rättstillämpning. Sådan ändring kan börja gälla omgående.

Folksam kan ändra försäkringsvillkoren även av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagaren, dig eller förmånstagaren. Sådan ändring kan börja gälla efter Pensionsnämnden för PA-KFS godkännande.

Fondförsäkring i Folksam

Det här kan du välja

Du kan:
- välja/byta fonder inom ett bestämt fondutbud
- välja hur premien ska fördelas mellan de fonder som du har valt
- byta fonder för såväl framtida premier som för det intjänade pensionskapitalet
- byta fonder även under utbetalningstiden.

Så här placerar Folksam dina premier

För den inbetalda premien eller eventuellt inflyttat pensionskapital köper Folksam andelar i de fonder där placering ska ske.

På din begäran genomför Folksam såväl byte av fonder som inlösen av fondandelar.

Den första premien placeras enligt fondfördelningen för den Entréfond som gällde för dig när försäkringen tecknades. Denna placering gäller till dess att du begär fondbyte eller inlösen av fondandelar.

Köp, fondbyte och inlösen
Köp, fondbyte och inlösen genomförs snarast möjligt efter det att Folksam erhållit det underlag som krävs för transaktionen. Köp genomförs normalt inom fem bankdagar från den dag premien bokfördes hos Folksam. Fondbyte och inlösen genomförs normalt inom fem bankdagar från den dag Folksam tog emot din begäran. Om handel i en fond inte är möjlig, utförs transaktionen nästa möjliga handelsdag.

Transaktionen kan försenas bland annat på grund av fondens bryttidpunkt eller antalet affärs- eller likviddagar som fondbolaget tillämpar. Köp och inlösen kan också försenas på grund av pågående handel med fondandelar, uttag av avgifter eller skatter, fördröjd eller utebliven kurssättning, stängda marknadsplatser eller störningar i tekniska eller administrativa system.

Vid normal aktsamhet ansvarar inte Folksam för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba dig eller förmånstagare i samband med
placering i fonder.

Folksam ansvarar inte heller för ekonomisk förlust som kan drabba dig när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av särskild föreskrift i fondförvaltarens fondbestämmelser.

Kurser som är noterade i utländska valutor räknas om av Folksam med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Entréfond
Folksam placerar dina premier i ett fondpaket, i en så kallad Entréfond, som består av olika generationsfonder, se *Begreppsförklaringar*. Vilken generationsfond som gäller för dig, beror på din ålder vid inträdet samt när försäkringen tecknades. Generationsfonden är uppbyggd på så sätt att risken blir lägre ju äldre du blir.

Läs mer om generationsfonderna på folksam.se

Entréfond för försäkringar tecknade till och med 2008-12-31

Om du inte gör ett eget fondval placeras inbetald premie i en kombination av fonder med hänsyn till din ålder, enligt nedan.

Den av inträdesåldern bestämda fördelningen gäller tills vidare, om du inte väljer annan placering, se ”Fritt val”. Läs mer om våra fondkombinationer på folksam.se.

Ålder	Fondfördelning
-44	Av varje premie placeras 100% i aktiefonder
45-58	Av varje premie placeras en större del i aktiefonder och en mindre del i räntefonder
59-	Av varje premie placeras en mindre del i aktiefonder och en större del i räntefonder

Fritt val
Du kan när som helst lämna Entréfonden och i stället välja fonder som är valbara för den pensionsplan som du tillhör och göra ett så kallat Fritt val. Läs mer om ditt fondutbud på folksam.se, under Logga in – Mina sidor. Om du senare vill återgå till en viss fond inom den Entréfond som gäller för dig, placerar Folksam såväl dina framtida premier som ditt intjänade pensionskapital i (den valda) Entréfonden.

Förändringar i fondutbudet
Om du har ditt pensionskapital i en fond som senare utgår ur valbart fondutbud, har Folksam rätt att överföra pensionskapitalet till en annan jämförbar tillgänglig fond.

Pensionskapital
Pensionskapitalets storlek beror på utvecklingen i de fonder som dina premier är placerade i och av eventuell arvsvinst som tilldelas försäkringen, se *Begreppsförklaringar*. Pensionskapitalets storlek påverkas också av hur stora avgifter försäkringen har och den skatt som dras från försäkringens värde. Det är du själv som bär den ekonomiska risken för fondernas, och därmed också pensionskapitalets, värdeutveckling.

Det belopp som betalas ut från försäkringen kallas pensionsbelopp. Ett sparande i fondförsäkring ger dig inget garanterat pensionsbelopp. Pensionen kan bli såväl högre som lägre än värdet av gjorda inbetalningar.

Beroende på fondernas utveckling kan pensionsbeloppet vara olika stort vid olika utbetalningstillfällen. Läs mer om hur pensionsbeloppet fastställs och beräknas under Utbetalning av pension.

Så här byter du fonder
Du kan när som helst byta fonder inom ett bestämt fondutbud, även under utbetalningstiden. Fondbytet kan avse såväl framtida premier som det intjänade pensionskapitalet. Anmälan gör du till Folksam.

Även efterlevande förmånstagare, vars rätt inträtt, kan byta fonder. Om det finns flera förmånstagare, måste samtliga skriftligen godkänna fondbytet.

Folksam får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för fondbytet, se *Avgifter och skatter*.

Fördelningsregler vid fondbyte
- Fördelningen mellan fonderna ska anges i hela procent.
- Minst 1 procent av premien måste placeras i varje fond.
- Framtida premie får fördelas mellan högst 10 fonder.
- Totalt får högst 20 fonder ingå i försäkringsavtalet.

Ålderspensionens utformning

Ålderspensionen betalas ut från och med den månad du fyller 65 år. Utbetalningen pågår livet ut. Inför din pensionering kan du ändra såväl pensioneringstidpunkt som utbetalningstid. Du kan också välja att ta ut endast en del av din pension. Se *Utbetalning av pension*.

Ålderspensionen gäller i sin grundform utan återbetalningsskydd. Det är du själv som avgör om återbetalningsskydd ska ingå, se *Återbetalningsskyddets utformning*. Om återbetalningsskydd saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör.

För Gamla PA-KFS gäller ålderspensionen i sin grundform med återbetalningsskydd.

Återbetalningsskyddets utformning

Det här kan du välja

Innan du har börjat lyfta ålderspensionen, helt eller delvis, kan du:
– *välja till återbetalningsskydd* för hela ditt pensionskapital inom respektive pensionsplan.

Innan den första utbetalningen av livsvarig ålderspension kan du:
– *ändra den tid som försäkringen gäller med återbetalningsskydd*, så kallad garantitid. Du anmäler ändringar av garantitiden till Folksam.

Ålderspension med återbetalningsskydd

Innan ålderspensionen har börjat betalas ut kan du välja till återbetalningsskydd för hela pensionskapitalet. Återbetalningsskydd innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Om du har återbetalningsskydd blir din ålderspension något lägre än om du inte har det eftersom du inte får ta del av arvsvinster.

Dödsfall innan ålderspension börjar utbetalas:
- Om du avlider innan du har börjat lyfta ålderspensionen, omvandlas din försäkring till ett återbetalningsskydd, som betalas ut till förmånstagare i fem år. Utbetalningarnas storlek beror på pensionskapitalets värdeutveckling.

Dödsfall under pågående utbetalning av ålderspension:
- Om du avlider under pågående utbetalning av ålderspension, omvandlas ditt pensionskapital till ett återbetalningsskydd som betalas ut till dina förmånstagare under resterande garantitid som du valt. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid ditt dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter. Se *Begreppsförklaringar*.
- Om du avlider under pågående utbetalning av en tidsbegränsad ålderspension omvandlas ditt pensionskapital till ett återbetalningsskydd, som betalas ut till dina förmånstagare under den återstående avtalade utbetalningstiden.

Dödsfall under uppehåll av utbetalning av ålderspension:
- *Om du avlider under uppehåll av livsvarig ålderspension,* omvandlas ditt pensionskapital till ett återbetalningsskydd som betalas ut till dina förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter. Se *Begreppsförklaringar.*
- *Om du avlider under uppehåll av tidsbegränsad ålderspension,* omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till dina förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

Du kan ha en försäkring med återbetalningsskydd längst till och med att du fyller 90 år.

Du kan när som helst välja bort valt återbetalningsskydd.

Om du vill välja till, eller välja bort, återbetalningsskydd ska du göra det genom anmälan till Pensionsvalet.

Hälsoprövning

Om du väljer till återbetalningsskydd vid första möjliga valtillfälle krävs ingen hälsoprövning. Väljer du till återbetalningsskydd inom tolv månader efter en så kallad familjehändelse, som att du har gift dig, blivit sambo eller fått barn, krävs inte heller någon hälsoprövning.

Om du däremot vill välja till återbetalningsskydd vid en annan tidpunkt, utan samband med en inträffad familjehändelse, måste du fylla i en hälsodeklaration. Klarar du hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet för såväl intjänat pensionskapital som framtida premier. Klarar du inte hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet endast för framtida premier.

Det är Pensionsvalet som gör hälsoprövningen.

Förmånstagarförordnande

Förmånstagarförordnandet fastställer till vem återbetalningsskyddet ska betalas ut vid ditt dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om förmånstagaren avlider innan försäkringens hela värde har betalats ut, inträder annan förmånstagare, om sådan finns. Om förmånstagare saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör. Vid försäkringens tecknande gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som du kan ändra.

Om du vill ändra det generella förordnandet, måste du göra det genom en skriftlig anmälan till Pensionsvalet, som ansvarar för förmånstagarregistret.

Generellt förmånstagarförordnande
Om du inte har anmält annat, kommer utbetalning att ske till förmånstagare enligt denna ordningsföljd:
1. Din make/registrerade partner/sambo
2. Dina arvsberättigade barn.

Make/registrerad partner är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad/upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Särskilt förmånstagarförordnande
Du kan skriftligen anmäla en eller flera av följande personer som förmånstagare, i valfri ordningsföljd och/eller med valfri fördelning av återbetalningsskyddet:
a. Din make/registrerade partner eller tidigare make/registrerade partner
b. Din sambo eller tidigare sambo
c. Barn/styvbarn/fosterbarn till dig eller till någon person under a) eller b).

Make/registrerad partner är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad/upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Det särskilda förmånstagarförordnandet gäller till dess att du ändrar eller återkallar det.

Förmånstagares ändringsmöjligheter
Om du avlider innan utbetalning av ålderspension har påbörjats, har förmånstagare rätt att i anslutning till dödsfallet begära att utbetalningstidpunkten för återbetalningsskyddet ska senareläggas. Ändringen måste avse hela försäkringen och skriftligen godkännas av samtliga förmånstagare vars rätt inträtt.

Förmånstagare ska anmäla ändringen till Folksam.

Avstående
Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin förmånstagarrätt. Ett avstående kan inte villkoras och avser alla framtida utbetalningar. I avstående eller avliden förmånstagares ställe inträder den förmånstagare som är närmast i tur enligt förordnandet. Har ett avstående gjorts och det senare kommer att saknas förmånstagare, inträder åter den som tidigare gjort avstående.

Vem är sambo?

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden stadigvarande sammanbor med dig, under förutsättning att även du är ogift och att ni:
- har eller har haft eller väntar barn tillsammans

eller
- tidigare har varit gifta eller registrerade partner

eller i vart fall
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Vad gäller om flera barn är förmånstagare?

Finns det flera barn som är förmånstagare, fördelas återbetalningsskyddet i lika delar mellan dem, såvida inget annat anges.

Flytträtt

Det här kan du välja

Du kan välja att flytta intjänat pensionskapital till Folksam från annan, av kollektivavtalsparterna, godkänd försäkringsgivare.

Fram till tre månader innan din ålderspension, helt eller delvis börjar betalas ut, kan du välja att flytta ditt intjänade pensionskapital från Folksam till en annan valbar försäkringsgivare.

Inflytt – Flytta intjänat pensionskapital till Folksam

Du kan flytta ditt intjänade pensionskapital till Folksam från annan av kollektivavtalsparterna godkänd försäkringsgivare (avgivande försäkringsgivare). Flytt av intjänat pensionskapital från PA-KFS 09 utan återbetalningsskydd måste flyttas till motsvarande försäkring i Folksam. Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om du till exempel flyttar pensionskapital som avser PA-KFS 09 utan återbetalningsskydd, ska inflytt till mottagande försäkringsgivare ske till en försäkring som också avser PA-KFS 09 utan återbetalningsskydd.

Motsvarande regler gäller vid inflytt av pensionskapital från
- PA-KFS 09 med återbetalningsskydd
- Gamla PA-KFS utan återbetalningsskydd
- Gamla PA-KFS med återbetalningsskydd

Vid inflytt av intjänat pensionskapital övergår försäkringsansvaret till Folksam när pensionskapitalet mottagits.

För inflyttat intjänat pensionskapital gäller samma placeringsregler som för premieinbetalningar, se *Fondförsäkring i Folksam*.

Om du har flyttat pensionskapitalet och vill flytta det igen, kan du göra det tidigast efter tolv månader räknat från den förra flytten.

Utflytt – Flytta intjänat pensionskapital från Folksam

Fram till tre månader innan din ålderspension, helt eller delvis börjar betalas ut, kan du välja att flytta intjänat pensionskapital från Folksam till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare (mottagande försäkringsgivare). Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om du till exempel flyttar pensionskapital som avser PA-KFS 09 utan återbetalningsskydd, ska inflytt till mottagande försäkringsgivare ske till en försäkring som också avser PA-KFS 09 utan återbetalningsskydd.

Motsvarande regler gäller vid utflytt av pensionskapital från
- PA-KFS 09 med återbetalningsskydd
- Gamla PA-KFS utan återbetalningsskydd
- Gamla PA-KFS med återbetalningsskydd

Flytten ska avse allt intjänat pensionskapital i försäkringen. Om försäkring är under utbetalning kan flytten inte genomföras.

Om du har flyttat pensionskapitalet och vill flytta det igen, kan du göra det tidigast efter tolv månader räknat från den förra flytten.

Bestämning av flyttbart pensionskapital
Flyttbart pensionskapital för fondförsäkring är fondvärdet.

Flyttprocess
Flytt ska ske enligt regler som Pensionsnämnden för PA-KFS bestämmer, och reglerna i inkomstskattelagen ska följas.

Du gör din anmälan om flytt hos Pensionsvalet, som vidarebefordrar den till Folksam för åtgärd när tiden för ångerrätt har löpt ut (definitiv flyttbegäran), se reglerna för ångerrätt på pensionsvalet.se.

Pensionskapitalet ska flyttas senast två veckor efter det att Pensionsvalet skickat definitiv flyttbegäran till Folksam. Försäkringsansvaret övergår till den mottagande försäkringsgivaren när pensionskapitalet mottagits.

Om flytten sker senare, ska räntekompensation tillföras det flyttade pensionskapitalet. Räntekompensationen beräknas med början 14 kalenderdagar efter det att Pensionsvalet har skickat definitiv flyttbegäran till Folksam till och med den tidpunkt då flytten genomförs. Räntesatsen för räntekompensationen följer Riksbankens referensränta, som fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår. Ränta utbetalas inte om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

Inom 14 kalenderdagar från det att flytten genomförts skickar Folksam kontrolluppgift om flytten till Skatteverket.

Vid dödsfall efter att begäran om flytt inkommit till Folksam, avbryts flytten.

Flyttavgift
För flytten har Folksam rätt att ta ut en avgift, som godkänts av kollektivavtalsparterna, se *Avgifter och skatter*.

Kollektiv flytträtt
Kollektivavtalsparterna har möjlighet att i särskilda fall säga upp administrationsavtal med försäkringsgivaren och besluta om flytt av pensionskapitalet för hela försäkringskollektivet. Pensionsnämnden för PA-KFS ska först godkänna förfarandet och fastställa de regler som ska gälla för sådan flytträtt.

Utbetalning av pension

Det här kan du välja

Inför utbetalning av ålderspension kan du
– ändra till *annan pensioneringstidpunkt* än 65 år. Pensioneringstidpunkten kan vara lägst 55 år (förtida uttag). Du kan också välja en pensioneringstidpunkt som är högre än 65 års ålder (uppskjutet uttag) dock senast vid 85 års ålder.
– ändra från livsvarig till *tidsbegränsad utbetalningstid*, lägst 5 år och högst 20 år.
– välja *partiellt uttag*, som innebär att du får ålderspensionen utbetald i olika delar vid samma tidpunkt eller vid skilda tidpunkter.

Anmälan om ändring av pensioneringstidpunkt, utbetalningstid och partiellt uttag görs till Folksam.

Så här betalas ålderspensionen ut
Ålderspension betalas ut månadsvis i efterskott från och med den månad du fyller 65 år. Inför utbetalning av ålderspension vid ordinarie pensionsålder 65 år får du information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Förtida uttag av ålderspension
Du kan lyfta din ålderspension före 65 års ålder, dock tidigast från och med månaden efter det att du har fyllt 55 år.

För att du ska tillåtas att göra ett förtida uttag av ålderspensionen krävs att detta sker i pensioneringssyfte. Det innebär att du ska ha för avsikt att lämna förvärvslivet för att pensionera dig eller fortsätta att förvärvsarbeta endast till en liten del. Vid helt uttag anses pensioneringssyftet vara uppfyllt om du har en ordinarie arbetstid på mindre än åtta timmar per vecka. Vid partiellt uttag på grund av nedtrappning av arbetstiden ska ålderspensionen betalas ut högst i proportion till nedtrappningen. Du ska skriftligen intyga till Folksam att pensioneringssyfte föreligger. Kravet på pensioneringssyfte gäller per försäkring.

Uppskjutet uttag av ålderspension
Du kan börja lyfta din pension senare än vid den ordinarie pensionsåldern 65 år, dock senast vid 85 års ålder. Om du inte begär uppskjutet uttag, sker utbetalning från 65 års ålder.

Annan utbetalningstid för din ålderspension
Du har rätt att ändra utbetalningstid för ålderspensionen. I stället för livsvarig utbetalningstid kan du välja en tidsbegränsad utbetalningstid, lägst fem och högst 20 år.

Partiellt uttag av ålderspension
Du har rätt att ta ut endast en del av ålderspensionen. Partiellt uttag kan göras såväl före som efter 65 år, enligt följande regler:
- Vid partiellt uttag av ålderspension före 65 års ålder krävs att uttagen andel tas ut i pensioneringssyfte. Du måste trappa ner arbetstiden i samma procentuella andel som det partiella uttaget utgör av hel ålderspension. Du har dock rätt att arbeta upp till åtta timmar per vecka. **Exempel** – Om du arbetar 100 procent och vill ta ut 25 procent av din ålderspension måste du minska din arbetstid till 75 procent.
- Du väljer fritt hur stor andel som ska tas ut, dock minst 10 procent av det intjänade pensionskapitalet. Ska utbetalning ske från flera försäkringar, måste minst 10 procent från varje försäkring tas ut. Varje försäkring kan delas upp i högst tre delar.
- Vid stegvis nedtrappning av arbetstiden sker beräkning av tillåten uttagsandel utifrån den arbetstid som gällde före den första nedtrappningen.
- Ytterligare partiellt uttag av ålderspension kan inte ske förrän tidigast efter 12 månaders utbetalning.

När utbetalning av ålderspensionen har börjat betalas ut kan du vid ett eller flera tillfällen pausa utbetalningen av hela ålderspensionen från försäkringen.

För Gamla PA-KFS har du rätt att göra ett partiellt uttag utan krav på pensioneringssyfte, du behöver alltså inte sluta arbeta eller minska din arbetstid.

Ålderspension före 65 års ålder vid nedsatt arbetsförmåga
Om din arbetsförmåga är nedsatt med minst 25 procent på grund av sjukdom kan du inte få ålderspension för den del som arbetsoförmågan avser. Detta innebär att om du begär helt eller partiellt uttag av din ålderspension före 65 års ålder, måste du intyga att du:
- inte får sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan
- inte har begärt sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan
- inte har begärt utökning av sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan
- inte får sjukpension enligt pensionsplanens regler eller liknande ersättning från avtalsförsäkring
- inte får sjukersättning, arbetsskadeersättning eller liknande från utländsk motsvarighet till den svenska Försäkringskassan
- inte har begärt sjukersättning, arbetsskadeersättning eller liknande från utländsk motsvarighet till den svenska Försäkringskassan.

Om du får både partiell ålderspension från Folksam och partiell sjukpension enligt pensionsplanens regler och din arbetsförmåga försämras ytterligare, upphör inte din rätt till fortsatt utbetalning av ålderspension från Folksam.

Förlänga utbetalningstid under pågående utbetalning
Vid temporär utbetalning av din ålderspension kan du förlänga utbetalningstiden under pågående utbetalning.

Du kan begära en förlängning av utbetalningstiden fram till och med månaden innan ändringen ska börja gälla.

Du kan förlänga utbetalningstiden vid ett eller flera tillfällen, dock högst till totalt 20 år räknat från det att utbetalningen startades, om du inte väljer livsvarig utbetalning. Du kan också ändra din begäran och förlänga utbetalningstiden ytterligare, fram till och med månaden innan den ska börja gälla. Förkortning av utbetalningstiden är inte möjlig under pågående utbetalning.

Uppehåll med utbetalning
Du kan vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i utbetalningen av din ålderspension. Uppehållet måste omfatta hela den ålderspension som utbetalas från den aktuella försäkringen, då det är inte möjligt att pausa del av utbetalningen.

Det här kan du välja

Efter att utbetalning av ålderspension startats kan du:
- Begära uppehåll med utbetalning.
- Förlänga utbetalningstiden.

Anmälan om ändring av uppehåll, förlängning av utbetalningstid och borttag av återbetalningsskydd görs till Folksam.

Pensionsbelopp

Pensionsbeloppet fastställs och beräknas på följande sätt:

- Fondandelarna fördelas på det antal år utbetalning ska ske, med hänsyn tagen till framtida avgifter. Vid livslång utbetalning, och vid tidsbegränsad utbetalning från försäkring som saknar återbetalningsskydd, använder Folksam ett antagande om livslängd relaterat till förväntad livslängd i försäkringsbeståndet.
  Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som, efter avdrag för skatt och avgifter, fastställs inför varje utbetalningstillfälle. Beroende på fondernas utveckling kan pensionsbeloppet därför vara olika stort vid olika utbetalningstillfällen.
- Beräkningen av pensionsbeloppet sker utan hänsyn tagen till kön.

Utbetalningstermin

Utbetalningstermin, det vill säga med vilken regelbundenhet pensionen betalas ut, är normalt månadsvis i efterskott. Om det totala utbetalningsbeloppet för perioden understiger 2 procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.

Om pensionskapitalet vid utbetalningstidpunkten, oavsett om du har begärt helt eller partiellt uttag, är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet när utbetalningen ska påbörjas, har Folksam rätt att lösa in försäkringen med ett engångsbelopp.

Tidpunkt för utbetalning samt räntebestämmelser

Utbetalning ska normalt ske senast en månad efter det att du eller någon annan som gör anspråk på pensionen fullgjort vad som krävs för utbetalning. Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning inte ske förrän en månad efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt.

Vid dröjsmål med utbetalning utges ränta enligt räntelagen (1975:635).

Även om dröjsmål inte föreligger utges ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår.

Ränta betalas inte ut om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

Force majeure

Om dröjsmål med utbetalning uppstår genom myndighetsåtgärd, krigshandling, terroristhandling, strejk, bojkott, blockad eller liknande händelse, ansvarar inte Folksam för förlust som detta kan medföra.

Så här går anmälan om dödsfall till

Vid dödsfall ska anmälan göras till Pensionsvalet snarast möjligt. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska bifogas anmälan. På begäran ska kompletterande handlingar och uppgifter i övrigt som är av betydelse för bedömning av rätten till utbetalning lämnas.

Avgifter och skatter

Avgifter

Under försäkringstiden uppkommer kostnader för administration och fondförvaltning. Folksam har rätt att ta ut vid var tid gällande avgifter, godkända av kollektivavtalsparterna. Avgifterna kan ändras.

Avgifterna tas ut genom inlösen av fondandelar. Inlösen av fondandelar sker proportionellt i förhållande till fondernas värdefördelning i pensionskapitalet.

Försäkringsavgift
Försäkringsavgiften kan bestå av en fast årlig avgift och en avgift på pensionskapitalet.

Fondförvaltningsavgift
Fondbolag som förvaltar fonder tar ut en avgift på fondvärdet. Fondförvaltningsavgiften i respektive fond är frådragen när kursen redovisas.

Fondbytesavgift
Fondbyten mellan Folksams godkända fonder är avgiftsfria.

Flyttavgift
Flyttavgiften är för närvarande avgiftsfri.

Övriga avgifter
Inga extra avgifter tas ut för pensionsutbetalning eller vid ändring av försäkring.

> Se folksam.se för aktuell information om avgifter.

För försäkringar tecknade till och med 2008-12-31 tillkommer dessutom följande:

Portföljförvaltningsavgift
Om du har valt portföljförvaltningstjänst för ditt fondinnehav tas en avgift ut för denna tjänst. Avgiftens storlek är beroende av portföljförvaltare och tas ut genom inlösen av fondandelar i din försäkring.

Avgift vid ändring av utbetalningstidpunkt
Inga extra avgifter tas ut för pensionsutbetalning eller vid ändring av försäkring.

Skatter

Avkastningsskatt
Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

Inkomstskatt
Din utbetalning från försäkringen beskattas som inkomst av tjänst. Folksam gör avdrag för preliminär skatt.

Övrigt

Information om försäkringen

Årsbesked
Innan ålderspensionen börjar betalas ut får du ett årligt årsbesked från Pensionsvalet med information om dina PA-KFS-försäkringar. Om du har frågor om detta årsbesked ska du vända dig till Pensionsvalet.

Efter det att ålderspensionen börjat betalats ut får du årsbesked från Folksam i stället. Du kan även få ett årsbesked från Folksam i de fall Pensionsvalet ej skickar ut ett. Du kan följa värdeutvecklingen på folksam.se, under Logga in – Mina sidor.

Förmånstagarförordnande
Om du har frågor om ditt förmånstagarförordnande ska du vända dig till Pensionsvalet.

Information innan utbetalning
Inför utbetalning av ålderspension vid ordinarie pensionsålder 65 år får du en kortfattad information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Information till din arbetsgivare
Din arbetsgivare har rätt att från Folksam få del av information som behövs för bedömning av rätten till avdrag för pensionskostnader. Arbetsgivaren har också rätt att av Folksam begära annan information rörande försäkringen.

Skydd av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att vi ska kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksambolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan från och med 25 maj 2018 även kontakta Folksams dataskyddsombud på dataskyddsombud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt Folksams etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksambolagen gemensamt kundregister för bland annat automatiskt adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag.

Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om Folksams hantering av personuppgifter och dina rättigheter på folksam.se/personuppgifter.

Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

Folksam följer ett strikt regelverk för att förhindra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse Folksam med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning.

Folksam har rätt att

- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksams produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism
- dela information till andra bolag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Skaderegistrering

Bolaget använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsbolag. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Om du inte är nöjd

Vänd dig först till Folksam
Om du har frågor om behandlingen av ditt ärende, ta i första hand kontakt med ärendets handläggare, som kan ge dig förklaringar och kompletterande upplysningar.

Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det omprövat hos Folksam eller överprövat enligt nedan.

Genom konsumentvägledaren i din kommun eller genom Konsumenternas försäkringsbyrå kan du få vägledning i frågor som rör försäkring och sparande enligt nedan.

Din rätt till överprövning av ditt ärende
Om du inte är nöjd med Folksams beslut eller handläggning kan du begära att få ditt ärende prövat hos Kundombudsmannen Folksam. Om det därefter föreligger tvist kan du begära överprövning i allmän domstol.

Om ditt ärende gäller tolkning av PA-KFS prövas din fråga i första hand i nämnd, se nedan. Om det därefter föreligger tvist har part i tvisten rätt att hänskjuta frågan för slutligt avgörande till pensionsskiljenämnd enligt pensionsplanens bestämmelser.

Kundombudsmannen Folksam
Kundombudsmannen Folksam är en fristående och opartisk instans som kostnadsfritt prövar de flesta försäkrings-, sparande och skadeärenden. Anmälan måste göras inom ett år från det att Folksam lämnat slutligt besked.
Telefon: 0771-655 253
Webb: Kundombudsmannen - Vårt oberoende är en extra trygghet - Folksam

Nämnder
Kollektivavtalsparterna har träffat överenskommelser om en särskild nämnd –Pensionsnämnden för PA-KFS – som svarar för tolkningen av pensionsplanerna. Försäkringstagare eller du som försäkrad kan begära att fråga som angår er ska prövas av nämnden. Begäran om prövning i Pensionsnämnden ska lämnas in till Pensionsvalet, som ansvarar för nämnden.

Om ett ärende har prövats av Pensionsnämnden för PA-KFS och tvist om tolkning och tillämpning av försäkringsvillkoren eller försäkringsavtalet i övrigt föreligger, kan part hänskjuta tvisten till Pensionsskiljenämnden för avgörande. Skiljenämnden består av ledamöter utsedda av kollektivavtalsparterna. Det går också att få rättslig prövning genom att talan väcks i allmän domstol, under förutsättning att saken inte tidigare avgjorts genom skiljedom.

Allmän domstol
Tvist med Folksam kan prövas av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan du få ersättning därifrån för en del av kostnaderna. Du måste i så fall kontakta advokat eller annat lämpligt ombud, som kan godkännas av Nämnden för Rättsskyddsfrågor (FNR).

Konsumentvägledning
- Konsumenternas försäkringsbyrå
Konsumenternas försäkringsbyrå ger kostnadsfri vägledning i frågor som rör försäkring, men prövar inte enskilda tvister.
Adress: Box 242 15, 104 51 Stockholm
Telefon: 0200-22 58 00
konsumenternas.se

- Kommunal konsumentvägledning
Kommunal konsumentvägledning finns i många kommuner och ger kostnadsfri hjälp i försäkringsärenden.

Begreppsförklaringar

Arvsvinst
Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

Flytträtt
Villkor i försäkring som gör det möjligt för föräkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta pensionskapital från en försäkringsgivare till en annan eller från en förvaltningsform till en annan.

Fond
Samling av värdepapper (portfölj) som ägs av andelsägare. Fonderna har olika risknivåer som kan ge olika möjligheter till avkastning. Att en fond tidigare har gett avkastning är ingen garanti för att den kommer att ge avkastning i framtiden. Fonder som köper aktier (aktiefonder) har högre risk än fonder som köper räntebärande värdepapper med korta löptider. En högre risk kan dock öka möjligheten att på sikt få högre avkastning. På lång sikt bör således aktiefonder ge den högsta avkastningen.

Fondförsäkring
Livförsäkring som saknar garanterat pensionsbelopp och för vilken försäkringstagaren eller den försäkrade själv bestämmer inriktningen på sitt sparande genom att välja en eller flera fonder som är valbara hos försäkringsgivaren.

Förmånstagare
Person som har rätt att få pension från försäkringen.

Försäkrad
Fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller. För denna försäkring är det den anställde som är försäkrad och i dessa försäkringsvillkor benämns den försäkrade i du-form.

Försäkringsgivare
Försäkringsgivare som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med.

Försäkringshandlingar
Försäkringsbesked
Innehåller upplysningar om försäkringens omfattning.

Försäkringsvillkor
Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

Försäkringstagare
Fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsgivare eller som har övertagit en försäkring. För denna försäkring är det arbetsgivaren som är försäkringstagare.

Försäkringstid
Försäkringens giltighetstid.

Garantitid
Den utbetalningstid som gäller för återbetalningsskydd med avdrag för tid som pensionen utbetalats eller varit i uppehåll. Garantitiden kan som längst vara 20 år och som kortast 5 år.

Generationsfond
En generationsfond riktar sig till sparare inom en viss åldersgrupp. Fonden innehåller både aktier och räntebärande värdepapper. I början av sparandet består fonden till övervägande del av aktier. Andelen aktier minskar successivt fram till tidpunkten för pensioneringen samtidigt som andelen räntebärande värdepapper ökar i motsvarande grad.

Inlösenvärde
Inlösenvärdet i en fond är antalet fondandelar multiplicerade med fondens köpkurs vid inlösentillfället.

Pensionskapital
Aktuellt värde på sparat pensionskapital.

Prisbasbelopp
Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen.

Återbetalningsskydd
Efterlevandeskydd som innebär att hela eller en del av pensionskapitalet betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades död.